HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ריבב"ן

מודין בפירות להשתכר לתין עניות במקום עשירות: **מתני' הקטורת.** סס"מ מנין היו כדתניא בכריתות פ"ק פיטום הקטורת כילד הלרי והלפורן וכו' כל המנין הזכרנו סממנין לחשיבי אתם הם סס"מ מנין מקטירין כל השנה בין שנים פשוטות ומעובדות חלי מנה בבקר וחלי מנה בערב [משום דכתיב] בבוקר בבוקר בהטיבו את הנרות יקטירנה וכתיב והבעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה נשארו שלשה מנין ומהן היה מקטיר כ"ג ביום"כ לפני ולפנים דכתיב ומלא חפניו קטרת סמים וכו': **מתנ'ן אוסף על מעות האומנין.** לאומני בית אבטינס היו פורעין אותן ממעות חולין ואח"כ האומנין היו קונין מוסר הקטורת מן הגזבר וחוזרין ולוקחין אותה מהן במרומה חדשה ואם לאו קונין מן הישנה. כלתיתא במס' ר"ה פ"ק מצוה להביא בכל אם החדש מן הישן ילא אלא שחסר מצוה:

תקלין חדתין

שימה. היינו ושם לסוף פרשת ויקהל האמור בארון ומזבחות וארכה ושאלי דברים הכולם מעבנים. ואיך פליגי עם חכמים: **לאן בעבודות פנים.** כולהו מעבנים שיהיו בפנים: **בעבודה חוץ.** ס"ל כחכמים דאינו מעבב אלא קרן וכלכוב: **שתיים.** גמות: **משנים כללי וכב וג"ג כסף.** להכי תניא לה בתוספת' דשקלים יותר מס' ככרי הזב: **שתן היא.** בתמיה: **מאי דהן.** כלומר אלא מאי טעמא: **סלסול.** כבוד: **אלא יאלו אלהנים.** המוליכים הפרה בדברים המביאין אותן לידי טומאה ע"י ראיה: **מתני' מוסר שירי לשפה.** מה שנשאר מהן אחר שנעשה מהן מיקון לרכי העיר: **יינות שמנים.** ומוכרים לאני שלריך יין לנסכים ושמן לממחות: **אין משפכרין בשל הקדש כו'.** שמא יהיה הפסד: **גמ' אין משפכרין בשל הקדש כו'.** אלא א"כ לא יהא הפסד שלו והשכר להקדש מותר: **כדתא כר זמינא.** כמו עובדא דאחד אחד שאמו בר זמינא: **מגאי דיימי.** אולר של יתומים הפקידו אצלו: **ושאיל לר"מ.** אם ראשי לאמור בהן: **די הפסדא דידך כו' דתרוויהון.** והכי מסיק בנבלי ס"ה דב"מ (ע' ע"ב) מעות של יתומים מותר להלוותן קודם לשכר ולחזור מהפסד והיינו דאיתיו לרש"י שהיו עוטלין היתומים חלק בשכר ואין עוטלין חלק בהפסד אבל רבינו אמר ממש לא אלא מה שיתחכרו מעותיהם יתלוקו ואע"ג דבדיקנני אסור לאו רבינו ממש הוא אלא אבל רבינו הוא ומדרבנן ויתמים לא גזור שלא יכלו מעותיהם פרוטה אחר פרוטה וקלי הכא אמי קוגיא אהקדש ועניים דחדא ליגא הוא הקדש ותומים כלאתר ברש"ד דב"ק: **מתני' מוסר הפרומה.** מה שנשאר בקופות בר"מ ניסן שמבטלין מתרומה חדשה: **נביא ק"ק.** לרלפה ולכבלים: **מוסר הפירות.** מפרש בגמ': **קין למזבח.** כשהמזבח בטל מבטלין מהן עולות כדרך ב"ש לבביא מיני מתיקה אחרי גמר סעודתם כן כשנגמרו חודש היום מבטלין עולות קין למזבח כשהוא בטל מגדרים ונדבות: **מוסר הפרומה לקין כו'.** דלעולן רבינות הופרשה: **מוסר נסכים.** מפרש בגמ': **מוסר נסכים לקין כו'.** שהנסכים כלל והעולה כלל: **זה וזה.** ר"ע ור"מ: **גמ' ה"ג ר"מ בר יוסף פסר לה כו' מוסר פירות שבר לבקדש.** מה דאמר ר"י מוסר פירות היינו מהן שהשכר לבקדש כשיטתיה לעיל זהו מוסר פירות: **פאה ד'.** כדאמר לקמן בפרקין המקבל עליו לספק סלתות מד' סאין בסלע ועמדו בג' יספק ד' ומה שנשתכר הבקדש פאה ד' נקרא מוסר נסכים: **מוסר נסכים לבירוצין.** היינו בירוצי הגודשין שניתן לבקדש והבקדש מוכר אלא גודש זהו מוסר נסכים והכי מוקי לה בנבלי מנחות (ע' ע"ב) והגירסא איתלגא הם דר"י לדרמ"י: **וגיס ליה לר"מ ב"י לבירוצין.** פריך עליה משום דהיא תוספתא מפורשת בבירוצין לקין המזבח: ומשני **מה דגביל כו'.** מה שנוהג בפאה ד' כן בבירוצים רק דניחא ליה לפרש משנתינו בפאה ד' דהוא מוסר נסכים: **לפיכך זה וזה כו' בפירות.** דס"ל אין משתכרין בשל הקדש וי"ל נמי ס"ל כר"מ בהא ולכן ליה לזו מוסר פירות דהוא שכר דהקדש דלקמן דחיי"ר: **ע"ד דר"י קניין מגיעה עמדו מג' יספק כו'.** ועליה ליה מאן דפליג והיכא שייך למימר זה וזה לא היו מודין בפירות אי פירות הוא פאה ד': ומשני **לא היו מודין בפירות לקין המזבח.** שיהיה לקין המזבח לא ס"ל אלא לר"ש: ה"ג **בעי ר"מ בר בא עד כדין בירוצין לבור.** דתמתא נקט לבירוצין ולא זו בירוצין לבור אלא אפי' דיחיד: ופריך **ולא נמלאו כ"ש בתין כו'.** דתני מוסר נסכים לכ"ש ולא"כ כ"ש בתין מסל יחיד: **ומשני כדהא דאני כו'.** וה"ג כשנמסר לבור כמה שהיא של בבור: **עד כדון בירוצי יבש** לא מיבעיא בירוצי לא שהן קודם כמ"ש במנחות (ל' ע"ב) מדת סלת בירוצינהון קדם אי משום דנמשאו מבפנים ומבחוץ משא"כ מדת היבש אי משום דלא נעקר שהבירוצין נכנסו בתוך הכלי ומתקדשו בו ושוב נעקרו ממנו כשנפלו חוץ לפיכך הן קודש דנכנסו בכלי ונתקדשו בו והיבש אינו נעקר: **אפילו בירוצי יבש.** ג"כ לקין המזבח אף לחמרינן התם בירוצי יבש חול: ס"ג **דתניגן תמן.** והוא מוספתא בפס"י דמנחות והובאה בקולר במנחות שם (ל' ע"ב): **בירוצי לח נמשחה מבפנים.** משמע דס"ל בהא כר"י דתמנ' דמנחות ומטעמא דר"ע דבלח מיון דנמשחה עכ"פ מבפנים נתקדש בקדושת כלי וגם הבירוצין נתקדשו ביחד: **בירוצי יבש לא נמשחו בין מבחוץ בין מבפנים.** הוא בהדיא כמה דאמר ר"ע ואזול הוא ומה שבפנים בכלי קדושת פה הוא דמקדש ליה הלבן מה דאלטריך ליה מקדש בירוצין אלא צריך ליה לא מקדש לפיכך בירוצין חול: **כל בירוצי מדוש כו'.** אפילו דיבש ומכלו לקין המזבח הרי דאפי' דיבש אתי לקין המזבח: **מתנ' מוסר הקטורת.** מה שנשאר בכל שנה שאין לך שנה בלי מוסר שהקטורת שאם"ר מנים בכל יום מתחלק לאומנין: וג' מנים שאמרן מכנים כה"ג אלא אפילו ביום"כ ולא היו מכניסין כולו בחפיני וגם בכל שנה פשוטה היה מוסר שאנת הפשוטה שנ"ל ימים: **מפרישין ממנה.** כלומר מן מוסר הקטורת כדי שכר האומנין: **ומתלגין אותה.** מה שהפרישו ממוסר הקטורת: **על מעות האומנין.** ס"ל על מעות הבקדש השייכים ליתן לאומנין: **ונותנין אותה.** היינו מוסר הקטורת לאומנין בשכרן: **וחוזרין ולוקחין אותה מהרומה חדשה.** אם הביאו קודם ר"ח ניסן שהוא זמן תרומה חדשה לוקחין אותה מהן ואם לא מוסר הקטורת היא הישנה: **גמ' ולא נמלא הקדש מתחלל על הבקדש.** ולכן פריך הא אין הבקדש כו': ה"ג **אר"ש בר ביסנא מביא מעות ומתחלל אצנין כו'.** דהכי אמרינן בנבלי במסכת מעילה (י"ד ב') אמר שמואל בוגין בחול ואח"כ מקדישין (פי' רש"י)

ר' שמואל בר נחמן ואפ' שימה מעבב א"ר ב) חנינא [ג) כאן בעבודות שבפנ' כאן בעבודות שבחוץ אמר רבי חנינא שחצית גדולה היתה בבני כהנים גדולים שיותר[3]) משששים בכרי זהב (פ"א כסף) היו מוציאין בה שהיה בכשבה של פרה עומד ולא היה אחד מהן מוציא פרתו בכבשו של חבירו אלא סותרו ובונה אותו משלו התיב רבי עולא קומי ר' מנא והא תני שמעון הצדיק שתי פרות עשה לא בכבש שהוציא את זו הוציא את זו אית לך למימר שמעון הצדיק שחץ היה מאי כדון על שם מעלה היא בפרה סלסול היא בפרה תני זיזין וכתלים היו יוצאין מכאן ומכאן כדי [ד] שלא [יצאו ו]יציצו הכהנים ויטמאו: ר' עקיבא אומר אין משתכרין כו': אלא אם רצה יהי' ההפסד שלו והשכר להקדש מותר כהדא בר זמינא איתפקד (א)גבי' מדל דיתמין אתא ושאל לרבי מנא אמר ליה אין(ב) בעית די ההפסדה דידך ואגרה דתרויכון אשרי רבי חייה בר אדא איתפקד גבי' מדל דיתמין ועבדה כן: מותר פירות כו': (כולה דר' ישמעאל היא) מתני' דר' ישמעאל היא ד)דרבי חייה בר יוסף פתר מתניתא מותר(ה) פירות שכר להקדש מותר נסכים זו סאה רביעית רבי יוחנן פתר מתניתא מותר פירות זו סאה רביעית מותר נסכים לבירוצין ולית ליה לרבי חייה בר יוסף דבירוצין אמר רבי חזקיה מה דנפל לסאה רביעית [ו]נפל לבירוצין על דעתיה דרבי חייה בר יוסף ניחא אין משתכרין בשל הקדש אף לא בשל עניים לפיכך זה וזה לא היו מודין בפירות על דעתיה דרבי יוחנן קשיא והא תנינן [ז]עמדו מג' יספק מד' ותנינן זה וזה לא היו מודים בפירות לא היו מודים בפירות בקין למזבח אבל מודין היו בכלי שרת [א]עד כדון בירוצי צבור ואפילו בירוצי יחיד ולא נמצאו כלי שרת באין משל יחיד כהדא דתנינן[1]) אשה שעשתה (ב)כתונת לבנה כשרה ובלבד שתמסרנה לציבור עד כדון בירוצי לח ואפילו בירוצי יבש [ג] כהחיא דתנינן[1]) תמן [ב]הנסכים [ד]שקדשו בכלי ונמצא הזבח [פסול] אם יש שם זבח אחר יקרבו עמו ואם [לאו] לנו יופסלו בלינה:

הלכה ג מתני' [ה]מותר[ה]) הקטורת מה היו עושין בה מפרישין ממנה שכר האומנין ומחללין אותה (ג)על (שכר) מעות האומנין ונותני' אותה לאומנין בשכרן וחוזרין ולוקחין אותה מתרומ' חדשה [ואם בא חדש בזמנו לוקחין אותה מתרומה חדשה] ואם לאו מן הישנה: גמ' ולא נמצא הקדש מתחלל על ההקדש כיצד הוא עושה אמר ט)(ד)רבי שמעון בר ')ביסנא מביא מעות ומחללין על הבנין ומביא

בהפרה ויטמאו אותן: **אלא אם רצה.** לעשות סחורה בשל הקדש ובשל עניים ע"מ שיהיה ההפסד שלו והשכר להקדש מותר: **כר זמינא.** כך שמו: **אתפקיד גביה וכו'.** הפקידו אצלו אולר ופקדון של יתומים: **אתא ושאיל לר' מנא.** אם מותר לעשות בו סחורה: **אמר ליה.** אם אתה רואה שיהא ההפסד לך לבדך והיינו דאמרינן לעניכם שרי דלאו רבית ממש הא אלא אבל רבית ואע"ג דבדיקנני אסור בתמי לא גזר אלא יכלו מעותיהן וה"ה בשל הקדש לא גזרו: **הולה דר' ישמעאל היא** ג"ג ליה והוא מלאה מקום על המתני' ס"א ה"ק גם דברי ר"ש אלו כדעתיה בריש: **מותר הפירות.** דקתמר ר"ש היינו מה שהשכיר ההקדש והוא ממותר שירי הלשכה כדאר"י לעיל: **זו אתה רביעיה.** תתן לקמן בפירקין המקבל עליו לספק סלתו' מד' סאין בסלע ועמדו בשלשה יספק אלבעה ומה שהקדש משתכר בזה הוא הנקרא מותר הנסכים: **כרוצים.** גדושת המדה שהיה ההקדש מקבל בגודש ומוכר בממותן: **ופריך וגיס ליה לר' חייא בר"י.** שהיו ברוצי המדות ולדידיה מה היו עושין בהן: **מה דנפל לסאה רביעיה וכו'.** מה שהיו עושין בסאה לרביעית היו עושין בברוצי המדות דשיכן נקרלאין מותר הנסכים: **ופריך על דעתיה דר"ח ב"י וכו'.** בשלמא לר"ח ב"י דאמר מותר הפירות דקתי"ש היינו מותר הסכר תני שפיר בסיפא זה וזה לא היו מודים בפירות דסכרי אין משתכרין בשל הקדש וכדאמר ר"ע לעיל אלא לר"י קשיא דהא תנן לקמן המקבל עליו לספק מד' יספק מד' ולא פליג ר"ע משום דכ"ע מודים בה והכא תנן זה וזה ולא היו מודים בפירות: **ומשני לא היו מודין בפירות.** שיהיו לקין המזבח אבל מודין הן שהפירות לכלי שרת: **עד דון בירוצי לבור.** כלומר הניחא בירוצי לבור באין לכלי שרת אלא הבירוצין שניתותו מקרבנות היחיד אין אפשר שכלי שרת יהיו נעשין משל יחיד ותמרוייהו פריך בין לר"י ובין לר"ש: **ומשני דלא דמי וכו' לריבה למסור לגבור.** ה"ע בירוצי יחיד כיון שמסרן לגבור מותר לעשות מהם כלי שרת: **עד דון בירוצי הנה.** הם קדושים לפי שהבירוצין נכנסים לתוך הכלי ומתקדשו בו ושוב נעקרו ממנו נשארו לתוך: **ואפילו בירוצי יבש.** מי אמרינן דאף הן קדושים אי דאלמא כיון דלא נכנסו לתוך הכלי לא נתקדשו והן חול: **ופשיט דאפי' דמיגין דמן.** במנחות פ' התודה: **הנסכים שקדשו בכלי.** שנתנו בכלי ונמצא הזבח פסול: **אם יש שם זבח אחר.** שאין לו נסכים יקריב אלא נסכים עמו: **ואם לאו.** משקדשו בכלי נפסלו בלינה שמעינן מיהת דאם לא נתקדש בכלי אינו מקודש מ"ל ה"ה בירוצי יבש אינן קדושים:

הלכה ג מתני' מוסר הקטורת. הנותר בכל שנה שאין לך שנה שאין בה מותר שהקטורת היתה שס"מ מנים שס"ה כמנין ימות החמה וג' מנין שמהם מכניס כה"ג מלא חפניו ומלא חפניו ביום"כ ולא היו עושין כל שנה פשוטה היה מותר שאנת הפשוטה ומחזרין ולוקחין מהרי"ט ומהרי"ט דאמרינן בשל הקדש אף לא בשל עניים. עיין ש"ס דילן כתובות קו ועי' שו"ת ועי' מי' פרק ה' ממתנות עניים אל"ד ועי' בחי' פ' שמיני וגם מהירושלמי כאן קשה על מהרי"ט:

ציון ירושלים

אין משתכרין בשל הקדש אף לא בשל עניים. עיין ש"ס דילן כתובות קו ועי' שו"ת מוהרי"ט דאשונות סימן קמ"ד ועי' מי' פרק ה' ממתנות עניים אל"ד ועי' בחי' פ' שמיני וגם מהירושלמי כאן קשה על מהרי"ט:

גליון הש"ם

[א] היינו משר' דכלי שבפנים מעכבין זה את זה כמבואר בתוספתא דמנחות פ"ו אבל אין להם שייכות לעבב עבודת חוץ ומש"ה לא תשיב להגך דזבחים דף סב ע"ש: [ב] הק"ע נדחק ובראה שלא יפיו הכהנים העוסקים בפרה מן הכבש ולחוץ ויטמאו היינו בטומאת קבר התהום וכעין לתמרו בסוכה דכ"א אבל יוצא לתמרו וכו'. ת"ש: [ג] היינו כי היכי דהתם לא היה תנאי ב"ש שיאכל לחולין משום גזרה שמא יתמרו מוליאין מכ"ש לחול משא"כ בבירוצי יבש ועי' מנחות דף ל' ובכ"י שם ד"ה גזירה ועי' במלמ"ל פ"ב ממעה"ק הל"ט:

עין משפט נר מצוה

כז א מיי' פרק ד ממלוה ולוה הל' יד טור שו"ע יו"ד סימן קס סעיף יח:

כח ב מיי' פרק ב ממעה"ק הל"י:

כט ג מיי' פרק ו מכלי המקדש הלכה טו והלכה יג:

ל ד מיי' פרק ב ממעה"ק הל"י ופרק י"ב מפסח"ק הלכה ה:

לא ה מיי' פרק ד משקלים הל"ב:

נוסחת הבבלי

(**א**) גבינה מלאי דיתמי כו' וגבינה מלאי דיתמי ועבד כן: (**ב**) כתונת לבנה לריכה שתמסרנה לגבור כו' ואם לאו יפסלו בלינה: (**ג**) אותה על שכר האומנין ונותנין לאומנין כו' תדשה ואם לא תנן לקמן המקבל עליו לספק סלתות מד' סאין בסלע ונוטלין חלק בהפסד אבל רבינו אמר ממש לא אלא אבל רבינו הוא ומדרבנן ויתמי לא גזור שלא יכלו מעותיהם פרוטה אחר פרוטה וקלי הכא אמי קוגיא אהקדש ועניים דחדא ליגא הוא הקדש ותומים כלאתר ברש"ד דב"ק: **מתני' מוסר הפרומה.** מה שנשאר בקופות בר"מ ניסן שמבטלין מתרומה חדשה: **נביא ק"ק.** לרלפה ולכבלים: **מוסר הפירות.** מפרש בגמ': **קין למזבח.** כשהמזבח בטל מבטלין מהן עולות כדרך ב"ש לבביא מיני מתיקה אחרי גמר סעודתם כן כשנגמרו חודש היום מבטלין עולות קין למזבח כשהוא בטל מגדרים ונדבות: **מוסר הפרומה לקין כו'.** דלעולן רבינות הופרשה: **מוסר נסכים.** מפרש בגמ': **מוסר נסכים לקין כו'.** שהנסכים כלל והעולה כלל: **זה וזה.** ר"ע ור"מ: **גמ' ה"ג ר"מ בר יוסף פסר לה כו' מוסר פירות שבר לבקדש.** מה דאמר ר"י מוסר פירות היינו מהן שהשכר לבקדש כשיטתיה לעיל זהו מוסר פירות: **פאה ד'.** כדאמר לקמן בפרקין המקבל עליו לספק סלתות מד' סאין בסלע ועמדו בג' יספק ד' ומה שנשתכר הבקדש פאה ד' נקרא מוסר נסכים: **מוסר נסכים לבירוצין.** היינו בירוצי הגודשין שניתן לבקדש והבקדש מוכר אלא גודש זהו מוסר נסכים והכי מוקי לה בנבלי מנחות (ל' ע"ב) והגירסא איתלגא הם דר"י לדרמ"י: **וגיס ליה לר"מ ב"י לבירוצין.** פריך עליה משום דהיא תוספתא מפורשת בבירוצין לקין המזבח: ומשני **מה דגביל כו'.** מה שנוהג בפאה ד' כן בבירוצים רק דניחא ליה לפרש משנתינו בפאה ד' דהוא מוסר נסכים: **לפיכך זה וזה כו' בפירות.** דס"ל אין משתכרין בשל הקדש וי"ל נמי ס"ל כר"מ בהא ולכן ליה לזו מוסר פירות דהוא שכר דהקדש דלקמן דחיי"ר: **ע"ד דר"י קניין מגיעה עמדו מג' יספק כו'.** ועליה ליה מאן דפליג והיכא שייך למימר זה וזה לא היו מודין בפירות אי פירות הוא פאה ד': ומשני **לא היו מודין בפירות לקין המזבח.** שיהיה לקין המזבח לא ס"ל אלא לר"ש: ה"ג **בעי ר"מ בר בא עד כדין בירוצין לבור.** דתמתא נקט לבירוצין ולא זו בירוצין לבור אלא אפי' דיחיד: ופריך **ולא נמלאו כ"ש בתין כו'.** דתני מוסר נסכים לכ"ש ולא"כ כ"ש בתין מסל יחיד: **ומשני כדהא דאני כו'.** וה"ג כשנמסר לבור כמה שהיא של בבור: **עד כדון בירוצי יבש** לא מיבעיא בירוצי לא שהן קודם כמ"ש במנחות (ל' ע"ב) מדת סלת בירוצינהון קדם אי משום דנמשאו מבפנים ומבחוץ משא"כ מדת היבש אי משום דלא נעקר שהבירוצין נכנסו בתוך הכלי ומתקדשו בו ושוב נעקרו ממנו כשנפלו חוץ לפיכך הן קודש דנכנסו בכלי ונתקדשו בו והיבש אינו נעקר: **אפילו בירוצי יבש.** ג"כ לקין המזבח אף לחמרינן התם בירוצי יבש חול: ס"ג **דתניגן תמן.** והוא מוספתא בפס"י דמנחות והובאה בקולר במנחות שם (ל' ע"ב): **בירוצי לח נמשחה מבפנים.** משמע דס"ל בהא כר"י דתמנ' דמנחות ומטעמא דר"ע דבלח מיון דנמשחה עכ"פ מבפנים נתקדש בקדושת כלי וגם הבירוצין נתקדשו ביחד: **בירוצי יבש לא נמשחו בין מבחוץ בין מבפנים.** הוא בהדיא כמה דאמר ר"ע ואזול הוא ומה שבפנים בכלי קדושת פה הוא דמקדש ליה הלבן מה דאלטריך ליה מקדש בירוצין אלא צריך ליה לא מקדש לפיכך בירוצין חול: **כל בירוצי מדוש כו'.** אפילו דיבש ומכלו לקין המזבח הרי דאפי' דיבש אתי לקין המזבח: **מתנ' מוסר הקטורת.** מה שנשאר בכל שנה שאין לך שנה בלי מוסר שהקטורת שאם"ר מנים בכל יום מתחלק לאומנין: וג' מנים שאמרן מכנים כה"ג אלא חפניו ביום"כ ולא היו מכניסין כולו בחפיני וגם בכל שנה פשוטה היה מותר שאנת הפשוטה שנ"ל ימים: **מפרישין ממנה.** כלומר מן מוסר הקטורת כדי שכר האומנין: **ומתלגין אותה.** מה שהפרישו ממוסר הקטורת: **על מעות האומנין.** ס"ל על מעות הבקדש השייכים ליתן לאומנין: **ונותנין אותה.** היינו מוסר הקטורת לאומנין בשכרן: **וחוזרין ולוקחין אותה מהרומה חדשה.** אם הביאו קודם ר"ח ניסן שהוא זמן תרומה חדשה לוקחין אותה מהן ואם לא מוסר הקטורת היא הישנה: **גמ' ולא נמלא הקדש מתחלל על הבקדש.** ולכן פריך הא אין הבקדש כו': ה"ג **אר"ש בר ביסנא מביא מעות ומתחלל אצנין כו'.** דהכי אמרינן בנבלי במסכת מעילה (י"ד ב') אמר שמואל בוגין בחול ואח"כ מקדישין (פי' רש"י)

מאמר זה כיור ר"ש בר"י אומר זה הסובב. וגבי כלכוב כתיב המזבח לעבב ובכלכוב נכלולים שתיהן אי כמר אי כמר אבל מ"ש בפפרים כיור וכנו. שיבוש הוא דאין מתעבו קרן דכתיב ביה המזבח וגם דכן לא כתיב ביה לעיבובא ומיתה למיתקנו כרכוב דלא אתיא כפלוגתא. ועי' בסוכה מ"ח ב' והרמב"ם פ"ב מהל' בית הבחירה פסק כמ"ד דבכבלב שם ע"ש: **אלא אם רצה כו'.** אר"ע אף כתמלאן גמרא עלה דאין משתכרין בו' ואתיא כחדא עם סוגיא דבבלי פ"ה דב"מ ע' ע"א דמסיק מעות יתומים קרוב לשכר וחמור מהפסד אבי לגזוחן וכן בענין אלא יכלה הקרן כמ"ש חזיזן בבית כו' ובבבלי כתובות ק"ו ב' מפרש טעמא דאין משתכרין בשל הקדש משום דאין עניות במקום עניות כו' ובשל עניים דלמא אתרמי ליה עניא ולילא למיתבא ליה ועי' בטוש"ע יו"ד ס' רכ"ט ס"ב דמחלק הרב שם בכה"ר דאין עומד לחלק רק הקרן קיימת והריוח לעניים ס"ד ועי' בגילאי הגאון שם אבל אינו מדומה להקדש כמ"ש שם דאין הלכה כהקדש. וכסוגיו משמע דהקדש ולקה דמיין אלהדדי דיתומים ועניים ולאי חדא אינון דלאמר בדש"ד בדש"ק אן אין בעניים כו' דאח"ש דיתומים כו' ע"ש ועי' רמב"ם פ"ש מהל' מע' ועי' במגמות ב' ע"א בתוס' ד"ה מתרבע כו' דאח"כ אמתי לא אשכחן רבית בהקדש כו' ע"ש ואע"ג דאם לפה כו' הוי שכר להקדש והוי מלי לאשכוחי בכה"ג מותר פירות לר"ש ולא נקט במה"מ משום דמותר פירות משמע שלעולם יהיה ולא אלי בדעת אחרת וכמו בירוצין ומאה ד' משא"כ בכה"ג בתניא בתם לפה ולא שכיחא דלמשמע מעוגיא דב"מ שם וכק"ע נדחק מאד בזה לתמוה: **מה דנפיל לסאה רביעיה נפיל לבירוצין.** בבבלי מנחות ל' ע"ב אימלפא דר' יוחנן דלרמב"ן והן מסוגיות המתמלפות. ומש מבינ"ל מ"כ לר"ש ומ"כ לרמב"ן משני בריאיתות. והא דפריך הכא ול"ל לרמב"ן לבירוצין ולא פריך על ר"ש ול"ל שכר להקדש דהא מותר פירות בדברי ר"ש דמעבלא דלקרן המזבח ובכהי ר"ש דעדיפא מיניה פריך דבפאה ד' דמוקי ר' יוחנן לא ס"ש דה זה מודים בפירות כו' ומתירוצא דמשני דס"ל דלכ"ש אזלא מיומא ומגילה הא לאוקמי מותר פירות בהכי דקמ"ל דס"ל דמ"ש לא היו מודים ס"ק דלאו לקרן המזבח אלא לבל"ש ומכי משמע ליה יותר דלרמב"ן לא היו מודים היינו משום דלא ס"ל שכר להקדש ול"ל מותר פירות כלל ויותר ניחא ליה לפרש עוד דמ"ש לאוזן שמא יתמרו מוליאין מכ"ש לאוזן אבל משא"כ בבירוצי יבש ועי' מנחות דף ל' ובכ"י שם ד"ה גזירה ועי' במלמ"ל פ"ב ממעה"ק הל"ט:

SefariaHebrew.com